

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săses), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Argeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihorțana, Bistrițana, Bocșana, Brădeșul, Bucumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coa, Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Loina, Drăganul, Dărdăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițeru, Hațegana, Hondolana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosă), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășianul, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Pătrăuș, Plugaruș (Cacova), Plugaruș (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Riureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săses), Sășana, Săgeana, Sentinela, Șercăiana, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Tărnăveana, Tibleșana, Timișana, Uliana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnau), Zărândeana, Zlăgheana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Invățământul comercial.

În săptămânile trecute s'au ținut în Budapesta cursurile economice internaționale. În cadrele acestor cursuri s'a ținut un congres asupra învățământului comercial. Și ceace de zeci de ani se discută în congrese, ziare și reviste, s'a confirmat și în acest congres, anume, că *învățământul comercial nu corăspunde trebuințelor reale.*

Și dacă acest fapt s'a constatat despre învățământul comercial în general, cu atât mai mult se poate susține despre cel ungar.

Învățământul comercial la noi, cum bine știm, e o simplă copie după sistemele străine.

Aceia însă, cari au copiat planurile străine au uitat să țină cont de împrejurările și starea în care se află comerțul în străinătate și cel dela noi.

Comerțul străin are conjuncturi cu comerțul mondial de export și import; al nostru e strâns între granițele țării. Și dacă comerciantul german mândru exclamă: «Mein Feld ist die Welt», cel din Ungaria nu o poate face aceasta, deoarece comerțul ungar e încă într'o stare atât de primitivă, încât putem vorbi numai de comerț local și un minim de export în statele balcanice, pe care minim mulțămă înțelepciunii diplomației noastre ca mâne îl vom pierde total.

Ne putem deci închipui cum nu corăspunde lipselor noastre învățământul nostru comercial, dacă e așa grozavă deosebirea între cadrele și felul comerțului străin și ungar.

Cum ziceam mai sus Maghiarii au copiat planurile de învățământ străine. Și pe lângă faptul, că între împrejurările în care se desfășură comerțul străin și cel din patrie sunt deosebiri enorme trebuie să înregistrăm un rău și mai mare.

Copia nu se execută precum se execută originalul!

Se execută partea teoretică cât se poate de bine, iar de cea practică nu se îngrijește nimeni.

Căci pe când studentul școalelor comerciale străine își petrece o mare parte din timpul de studii în laboratoare, fabrici, depozite de mărfuri, muzee comerciale, pe atunci studenții noștri se îndoapă de dimineața până noaptea târziu cu studii teoretice, de cari de loc nu au nici lipsă, nici folos în viața practică.

Mai mulți profesori străini, cari au asistat la prelegerile din școalele și academiile noastre comerciale au constatat și declarat că absolvenții școalelor noastre la tot cazul învață și «*știu atâta, cât cei din școalele străine, dar nu pot atâta*» cum s'a exprimat un profesor german nu de mult («weiss» vielleicht mehr, aber er «kann» weniger).

Și constatarea lor e justă, căci — durere — foarte des aflăm absolvenți ai școalelor comerciale ungare, cari nici ideie nu au, că ce este d. e. maestru; ne cântă ca pe strună cerințele legale ale cambiului, dar e incapabil de a umple corect o blanchetă de cambiu.

Un mare comerciant din capitală, care are angajați vre-o 10 agenți călători, a povestit, că are un tânăr funcționar absolvent al academei

de comerț. Băiat diligent, sărguincios, ambițios, punctuos.

Cu acuratețea cea mai mare fără să răsuflă înșiră toate liniile căilor ferate și toate gările, chiar și cele mai mici. A fost lipsă de un plan de călătorie pentru un agent. Șeful a încredințat acest plan tânărului absolvent de academie; a trecut mai multe oare, dar planul nu s'a mai născut. «Am însărcinat atunci — povestește comerciantul — un practicant, care a absolvat numai 4 clase civile și nu a trecut un ceas și planul a fost terminat spre cea mai mare mulțămire a mea».

Din toate cele de mai sus reiese clar, că în școlile noastre comerciale nu se pune pond de loc ori foarte puțin pe practică.

Sunt diferite metode în discuție și cei competenți desigur vor căuta să afle ca să introducă în învățământul comercial mai multă practică și mai puțină teorie nefolositoare și nepotrivită împrejurărilor noastre comerciale.

Nu voesc să înșir desbaterile congresului, căci am speranța că distinșii noștri profesori dela Brașov, cari au luat parte la congres, vor fi așa gentili să onoreze coloanele acestei reviste cu un raport special și amănunțit.

Scopul acestor șire nu a fost o discuție în chestie. O las aceasta celor competenți.

Scopul meu a fost să smulg un singur moment din discuțiile congresului, care moment însă m'a cucerit. Iată-l:

Un profesor — se vede cu mult simț practic și cunoscător al trebuințelor — spune, că contrar regulamentelor a furat o oară pe săptămână din oarele prescise studiului lui. Și ce a făcut în aceea oară? A ținut oară de oară conversații despre toate momentele economice mai însemnate întâmplare peste săptămână. S'au cetit reviste economice. S'a discutat împreună cu studenții articolele apărute. S'a ținut cont totdeauna despre bursă și raporturi economice. După conversații de 8 luni, studenții, cei mai mulți, erau capabili a face exposeuri prognostice bine motivate pentru conjuncturile piețelor de cereale, mărfuri și bani. Un rezultat cât se poate de splendid!

Ca încheiere a acestor șire cred, că e mai potrivită *rugarea*. Rugarea tuturor aceluia, cari ca mâne poimâne vor munci alături de noi pe teren economic, către corpul profesoral de la școala noastră comercială din Brașov: Iubiți domni profesori! Puneți-vă pe baza proverbului «ca și capra să se sature și varza să rămână». Cât e posibil eliminați din partea teoretică părțile eliminabile! În locul lor învățați pe elevi să-și deschidă ochii independenți și să știe cugetă de sine stătători. Condu-

ceți-i în șirul prelegerilor pe acele terene, unde ca mâne vor lucra. Arătați-le munca, pe care au să o muncească. Puneți-le înaintea ochilor năcazurile, lipsurile economice ale neamului nostru și le arătați calea, pe care trebuie să apuce. Faceți să cunoască baccilul sărăciei noastre, dar și buruiiana, din care se prepară leacul de care va pieri baccilul și în urma căreia va rodi bunăstarea și înflorirea poporului nostru atât de năcăjit. *Acesta e planul nostru de învățământ.*

Și dacă veți instrua pe elevii D-voastră toate acestea, ne vom închina D-voastră toți învățăceii, dar Vi-se va închina: întreg neamul românesc.

Vir. — Com.

Chestiunea proprietății în Ardeal.

În numărul trecut ne-am ocupat de chestiunea proprietății din Ardeal, am cercetat cauzele, pentru cari pământul trece pe încetul din mâinile proprietarilor unguri în mâinile țaranilor români. Dăm acum publicității proiectul de rezoluțiune, votat în adunarea dela Cluj, — pentruca să se vadă cu ce mijloace ilegale cearcă să-și susțină domnia — și ce idei de echitate pot să aibă niște oameni, cari au fost învățați secole de arândul se trăiască din munca altora:

Proiect de rezoluțiune.

Adunarea proprietarilor ardeleni ținută în Cluj la 7 Septembrie 1913 consideră de nesuficiente mijloacele întrebuințate de guvern pentru satisfacerea politice sale agrare.

Adunarea consideră de necesare următoarele mijloace pentru atingerea aceluia scop îndoit: de a păstra proprietatea mare și mijlocie în mâna maghiară și pentru a crea o clasă sănătoasă și puternică de mici proprietari maghiari:

I.

1. Spre a mântui classa proprietarilor mijlocii, guvernul să studieze chestiunea, că actualul sistem de ereditate în vigoare, întru cât contribuie la slăbirea situației materiale a proprietarilor mijlocii. Noul cod civil e de a se crea numai cu considerare la învățămintele scoase din aceste studii.

2. Aranjarea chestiei de credit a populației agrome ardeleni, cu considerare la principiul economic și național, e de a se proclama de o problemă urgentă de stat. Să se facă mai ales pașii necesari, ca într'un oraș mai mare ardelean să se ridice cu ajutorul statului, a societății și a băncilor existente un astfel de institut de credit fonciar, care să fie capabil a satisface trebuințelor de credit a clasei proprietarilor de mijloc și mici în mod suficient și ușor. În legătură cu aceasta guvernul să studieze chestia ușurării de sarcini a pământului, fixând de singură formă a creditului fonciar, creditul amortizațional, cu percent stabil, fără posibilitate de a-l abzice, credit care singur corăspunde naturei și economiei pământului. Guvernul să nizuiască mai departe a satisface creditul personal prin desvoltarea și sprijinirea mai puternică a cooperativelor.

3. Și până când aceste reforme vor intra în vigoare și vor fi capabile să-și valideze în măsură

cuvinită influința lor asupra raporturilor de proprietate în Ardeal: a) să pornească ministerul agriculturii în înțelegere cu banca altruistă, o astfel de acțiune, care în Prusia e cunoscută sub numirea «Regulierungs Verfahren» și care țintește, ca după regularea datoriilor, moșia să rămână în forma unei proprietăți de coloniști sau de rentă într-o singură mână; b) să încuviințeze și să ajutoreze ministerul agriculturii ca în Ardeal să se formeze după regularea datoriilor de «pe moșiile mai mari și de mijloc» fideicomis-uri a căror extensiune însă să nu fie mai mare de 1000 de jugăre teritor cultivabil.

II.

Intrucât guvernul ar încuviința pe teritoriile șesului unguuresc, ca să se vândă proprietăți de ale statului, fundamentale sau alte proprietăți legate, să oblige pe vânzători, ca să cumpere din prețul de vânzare teritoriul cu păduri în Ardeal.

III.

Trebuie asigurată existența unei clase maghiare de proprietari mici în ținuturile Ardealului supuse agriculturii. Spre scopul acesta, politica de colonizare e de a se îmbrățișa de nou cu toată puterea și în legătură cu aceasta sunt a se încunoștiința emigrații maghiari, cari trăiesc în America sau România.

1. Spre scopul acesta e de a se lua în preliminarul statului anual 40 milioane coroane.

2. Parcelarea privată în Ardeal să se facă pendentă dela încuviințarea statului.

3. Spre a îndrumă surplusul populației săcuiești, și pentru a împedeca acolo împărțirea proprietății în așa măsură, care a devenit o primejdie națională, să se creeze în Săcuime un astfel de sistem ereditar, care să asigure rămânerea proprietății într-o mână, și să se poarte grija ca ceilalți îndreptățiți, să fie colonizați.

4. Chestia subofițerilor e de a se rezolvă astfel, ca subofițerul, care servește mai departe în loc de bani sau pretensiune la slujbă să fie răsplătit cu pământ.

5. Considerând, că inteligența română se nizuiește, ca ideea cooperativă să o exploateze în interesele sale de classă, cu excluderea poporului, să se provadă reuniunea «Országos központi hitelszövetkezet» cu un astfel de ajutor de stat, care să fie suficient pentru contrabalansarea acestei primejdii politico-agrare.

IV.

În lumina acestor principii să elaboreze ministerul agriculturii privitor la părțile ardelene un proiect de lege organic, care să cuprindă toate chestiile de natură politico-agrară și să-l înainteze de urgență dietei; să fie obligat de a raporta anual parlamentului despre circulația proprietății și despre măsurile, ce s'au luat și sunt a se lua.

*

Dacă ar ceti cineva acest proiect de rezoluțiune fără să vadă data când s'a ținut adunarea, desigur ar crede că este un document de pe timpul iobăgiei. E cu neputință să-și închipue cineva, dupăce prin revoluția franceză, prin revoluțiile din 1848, popoarele subjugate și-au răscumpărat dreptul la libertate și la egalitate înaintea legii, că se mai pot găsi oameni, cari să creadă în învierea vechilor nedreptăți.

Îată, la noi se gădesc. Atât de învechiți sunt în concepții de dreptate socială, încât și organul oficial al guvernului unguuresc ține să le dea lecții:

«Să dispară odată» — scrie «Pester Lloyd» — ațipirea aceasta, care a cuprins judecata socială a poporului nostru, descurajat în fața oricărei lovituri a sortii, și veșnic cerșind ajutorul statului, când e vorba de a creă ceva. Am dorî să vedem mai multă încredere în puterile proprii și mai multă conștiință de sine.

Proprietarii ardeleni, cari în adunări politice și de partid predică libertatea individuală ar face bine să tragă consecvențele acestor principii. Valoarea lor morală, să o prefacă în bani mărunți pe teren social și economic, și nu să apeleze întotdeauna la intervenția statului».

Da așa ar fi, dacă ar ști să muncească. Trecutul se răsbună acum. Se întoarce roata vremii pe toate obedele.

Bancherul din provincie.

Scrisoarea XVI.

Acooperiri, cari nu oferă acoperire.

(Urmare).

Locuri virane. Formele de acoperire rămase se reduc, ce privește valoarea lor din ce în ce mai mult. Cea mai apropiată acoperire cu care avem de lucru este un loc viran de 5000 de orgii pătrate, care formează acoperirea datoriei măiestrilor zidari: Vulpe și Consoții.

E interesant trecutul acestui cont.

Când s'a dat împrumutul, locul viran a fost privit drept o acoperire abundanță, pentru că s'a considerat ca foarte acomodată, pentru a deveni un centru al clasei cu stare mai bună din oraș.

Când Vulpe și consoții au fost provocați, ca să replătească împrumutul prim de K 10,000, au răspuns că sunt necesitați să-și sisteze plățile, dacă vor fi constrânsi la achitare. Dacă însă banca, prin împrumuturi nouă i-ar pune în poziție, ca să edifice, atunci atât datoriile, cât și alte obligamente și le-ar putea aranja iute și ușor. Ofertul s'a primit și edificarea «Coloniei zinelor» s'a început. Banca a plătit două treimi din valoarea de clădire dovedită și toate au înaintat excelent. Îndată ce s'a terminat prima grupă de case, Vulpe și consoții s'au și îngrijit ca să o îngreuneze cu un împrumut nou, din care nu numai că s'au replătit împrumuturile ultime dela bancă, ci s'a amortizat și o parte însemnată din datoria cea veche. Încălziți de succesul acesta numai decât s'au apucat de clădirea altor două grupuri nouă de case. Pe când acestea ajunseseră pe jumătate gata, iată că Vulpe fără de veste falimentează și băncii îi rămân pe cap păreții goli. Ce putea face banca între astfel de împrejurări? Două căi îi rămăneau deschise: Sau să continue edificarea, sau să le lase toate așa baltă cum erau și să se muțamească cu pierderea suferită până acum. Banca, după oarecare chibzuială, s'a decis pentru cea dintâiu și de aci încolo istoria contului lui Vulpe și soții e cu mult mai tragică ca mai înainte.

Aceasta nici decât nu trebuie să surprindă. Dacă o direcțiune se decide, ca să termine edificarea grupurilor de case în regia proprie, atunci de comun se adeverește că în chestia aceasta e cât se poate de neexpertă. Sperează, că locul clădit, îndată ce clădirea va fi gata, se va vinde cu un preț, din care să se acopere atât cheltuielile cât și împrumutul original. Cei mai optimiști vor crede chiar, că va mai

rezultă și un surplus mărișor, care apoi se va adăuga la fondurile de rezervă. Dacă însă își vor face socoteala și-și vor calcula cheltuielile avute cu clădirile făcute sub îngrijirea diletantă a direcțiunii, atunci îndată va ieși la lumină adevărul și se vor convinge, că ar fi umblat cu mult mai bine, dacă lăsau în plata Domnului edificiile așa cum au fost, cu păreții de jumătate gata, să se pustiască dimpreună cu datoria originală.

Mai ai însă încă o mulțime de alte locuri de casă, pe cari încă nici tu și nici alții n'au clădit. Susțini că atunci când banca a acceptat aceste pământuri ca acoperire pentru un anumit cont-curent, erau șanse, că orașul se va dezvoltă rapid în direcția aceasta. De atunci au trecut deja 30 de ani și cum se vede, orașul s'a dezvoltat consecvent în direcție contrară.

Locul tău viran, care e de 2 jugăre și care atunci când s'a cumpărat s'a părut ridicol de ieftină — fiecare stânjin pătrat a costat numai o coroană — timp de câțiva ani a fost dat ca pășune orășenească, pe lângă o arândă anuală de câteva coroane, însă cumpărătorul așteptat nu s'a arătat. Ingrăditura a trebuit mereu reparată, și abia se repară și vecinii se și îngrijiau, ca să o strice, folosindu-o pentru foc, așa că dela o vreme ai fost silit să abzici cu totul de ideea ingrăditului și astfel cu timpul a ajuns un teritor al nimănui, locul de joc al copiilor localnici, un fel de păraginitură, pe care se aruncă oalele sparte, corfele rupte și toate gunoaiile din sat.

Abstrăgând dela acțiunile, nedeplin vărsate, abia vom afla o acoperire de bancă mai excepționabilă ca această acoperire. Toate își au prețul lor, dacă voiești să vinzi. Locul de casă însă nu-l poți vinde, decât în cazul că se află cineva, care are deosebită nevoie de el — întrucât firește nu vrei să scapi cu tot prețul de el. Înainte de aceasta cu câțiva ani s'ar fi putut vinde locul cu ceva mai ieftin decât o coroană de stânjin, dar atunci superiorii tăi au crezut, că pe lângă un astfel de preț prădează numai reaiitatea. Ocaziunea aceasta s'a pierdut și așa se vede că nici nu se va mai îmbia în curând.

Dacă cele 12,000 de coroane imobilizate le-ai fi fructificat în afacerea ta proprie, fie chiar și numai cu $3\frac{1}{2}\%$ în intervalul acela s'ar fi sporit mai la triplu, așa însă s'au redus la câteva mii de coroane.

Dacă banca păstrează o astfel de realitate pe timpuri mai bune, când s'ar putea căpăta preț mai mare, nu face altceva decât speculează. Vânzarea este foarte nesigură și cererea foarte problematică. Abia este oraș, unde să nu vedem locuri virane părăsite, pe lângă cari în atâtea rânduri a trecut pe ambele laturi «spiritul de clădire», dar pe cari acesta din motive neexplicabile, le-a ocolit. Ca bancher negociezi cu bani și cu valori, cari ori când se pot preface ușor în bani, locul de casă însă la nici un caz nu se poate număra în grupa din urmă. De fapt nu se poate schimba sub condiții solide în bani gata și pentru aceea nici n'are loc între părțile de avere ale bancherului.

Edificii și mașini. Intr'o vreme ai fost prenotat pentru asigurarea pretensiunii tale față de firma G. D. și Soții pe aranjamentul și instalațiile uzinei de fier «Hercules».

Firma a falimentat în anul 18... și când banca a voit să-și valorizeze garanția, toate mașinele, cari au format partea principală a asigurării a ajuns în masa de concurs. Banca a apelat, dar înzadar.

După un proces îndelungat și costisitor, s'a recunoscut în fine altuia dreptul asupra păreților și

acoperișului — patru păreți goi, cari se uitau mirăți unul la altul — și locul de o jumătate de jugăr, pe care fusese fabrica. Banca a pierdut trei din patru părți a pretensiunii sale.

Topitoarele de fier, fabricile de năi și altele, morile sau uzinele de fier, cu un cuvânt toate stabilimentele industriale, a căror valoare zace cu deosebire în mașini produse și unelte — pe cari o întabulare formală nu se poate face — toate formează acoperiri, de cari bancherul cuminte trebuie să se ferească.

Ori și cât să fi costat la început clădirea și aranjamentul fabricii, îndată ce nu lucrează cu profit, valoarea ei față de creditori se reduce la valoarea locului pe care s'a clădit mai adăogând încă păreții și coperișul și mașinele, cari trebuiesc prețuite ca vechituri.

Am terminat cu exemplele. Ne-am ocupat cu toate soiurile de valori de acoperire, dela cele mai bune până la cele mai rele.

Dacă facem o reprivire asupra diferitelor soiuri de acoperire, pe cari le-am tractat, ni se pare că pentru a le putea judeca pe acelea cum se cuvine ar trebui să fi înzestrat cu o capacitate, o știință și o putere de judecată atât de extraordinară, ca și care se poate întâlni numai la oamenii de o capacitate fenomenală. În prima linie ești proprietar de cale ferată. Asta treacă meargă, pentru că e unica valoare, care nu reclamă peste măsură timpul și atențiunea ta. Când însă afacerile Domnului Raiu vor merge înspre rău, atunci trebuie să ții cont de greutatea ce-l așteaptă pe creditorul hipotecar, pentru că vei deveni proprietarul și eventual și cultivatorul celor 200 de jugăre de pământ. Vei fi aționar mare la o fabrică de porțelan — că cu ce pregătiri și calități, aceea este problematic. Vei administra în calitate de proprietar naia «Șoimul», deși n-ai dovedit până acum nici o praxă în direcția aceasta și nici aceea nu e sigur că puteare-ai spune că în care parte e cârma și în care parte coada corabiei? Ca comisionar te ocupi în câțva și cu afaceri de piei. Dacă Vultur odată ajunge în năcaș, vom avea ocaziunea să te vedem și măsar și tapițer. Bancher, proprietar de cale ferată, econom, fabricant de vase, comisionar, corăbier și măsar într'una și aceiași persoană! Chiar și vestitul Fregoli ar stă pe gânduri și s'ar întrebă, că oare fire-ar el în stare să primească conducerea filialei din Bănești?

Sunt informat, că cele mai slabe valori de acoperire s'au dat ulterior, ca asigurare pentru anticipații, cari erau deja dubii. Aceasta nu poate servi ca scuză. Un ofician de bancă, care în scopul de a feri banca de pierdere, acceptază acoperiri, cari eventual înghit mai mulți bani decât a fost însuși imprumul original dovedește, că este lipsit în grad atât de mare de cele mai elementare norme ale afacerilor de bancă, încât îl disqualifică pentru ori și ce post mai înalt.

Postscript. Să nu creadă cetitorul, că valorile de acoperire amintite formează majoritatea acoperirilor, dela bănci și că una sau alta dintre ele se pot afla cu siguranță în posesiunea uneia și aceleiaș bănci. De altă parte nu este un product al fantaziei, ci fapt constatat prin experiență, că sau unul, sau altul, sau altele asemenea lor se găsește la cutare sau cutare bancă. Cele mai periculoase se mai pot afla acum numai între amintirile din trecut. Cu toate acestea relevarea lor poate să fie de folos chiar și în zilele de azi, când știința bancară este atât de înaintată.

Averea națională a Austro-Ungariei.

Din prilejul congresului ultim al Institutului statistic internațional, ținut în Viena, prof. universitar Dr. Fr. Fellner din Budapesta a prezentat un referat asupra averii naționale a monarhiei Austro-Ungare, pe care o evaluează la suma de K 136.691 miliarde, sumă la care participă Ungaria cu K 49.915 miliarde și Austria cu K 91.655 miliarde.

Puterea economică a monarhiei noastre — a zis Fellner în referatul său — află cea mai sigură expresiune în averea națională a ambelor țări dualiste. În averea aceasta nu intră numai averea particularilor, adică ale persoanelor fizice, ci și ale persoanelor juridice (societăți, comune, municipii, fundațiuni, biserici, stat etc.). Părțile constitutive ale averii naționale sunt imobilele, mijloacele de comunicațiune, mobilierul și pretensiunile de capital față de străinătate, după detragerea datoriilor în ființă față de străinătate.

Partea cea mai însemnată a averii naționale o formează în Ungaria proprietatea de pământ. Valoarea acesteia o evaluează Fellner, pe baza prețului mediu de K 333.79 pro jugăr, luat de bază la acordarea de împrumuturi ipotec. din partea institutelor de bani, apoi a venitului curat catastral de K 343.683 milioane, capitalizat cu $4\frac{1}{2}\%$ și a competenței de ereditate și a echivalentului — la suma de K 19.818.717.646. Valoarea proprietății de pământ în Austria la suma de K 28.955.301.651.

La sumele de sus vin aduse valoarea minelor evaluate pentru Ungaria cu K 2.223.185.592 și pentru Austria cu K 5.629.888.920.

A treia grupă a imobilelor o formează edificiile, evaluate — pe baza venitului brut de chirie, care în Budapesta se urcă anual la K 159.945 milioane, iar în provincie la K 207.728 milioane — la suma de K 8.574.937.027.

Edificiile din Austria, pe baza venitului brut de chirie, care în Viena face anual K 307.836 milioane, iar în provincie K 470.387 milioane, sunt evaluate la K 14.981.578.973.

Mijloacele de comunicațiune: șoselele publice, căile ferate, căile de apă, poșta, telegraful și telefonul reprezintă în Ungaria o valoare de capital de K 5.864.555.529, iar în Austria K 10.520.249.844.

Averea mobilă o evaluează Fellner, pe baza datelor statistice asupra asigurărilor de foc cu K 13.309.570.984 pentru Ungaria și cu K 26.413.936.537 pentru Austria.

Pretensiunile de capital ale Ungariei față de străinătate se cifrează cu K 192.254.000. Datoriile din contră cu K 8.395.398.380. Austria are în același timp pretensiuni față de străinătate de K 5.169.218.293, pe când datoriile ei se cifrează cu 6.925.393.716.

Monarhia întreagă are pretensiuni de capital față de străinătate în sumă de K 481.081.000, din contră datorii K 10.440.000.000.

Detragând din totalul averii naționale a monarhiei în sumă de K 136.691 miliarde, datoriile monarhiei față de străinătate în sumă de K 10.440 miliarde, rezultă ca avere națională curată K 126.250 miliarde, din care sumă revin Ungariei K 41.520 miliarde, iar Austriei K 84.730 miliarde.

Distribuirea averii după suflete și gospodării este următoarea:

	în Ungaria	în Austria
	pro gospodărie	pro suflet
Avere	K 15,227.76	K 2944.86
Datorie	„ 4,943.34	„ 956.95
Avere curată	K 10,279.42	K 1987.91
	în Austria	
	pro gospodărie	pro suflet
Avere	K 19,259.07	K 4102.33
Datorie	„ 5,337.09	„ 1136.83
Avere curată	K 13,921.98	K 2965.50

Conform cifrelor de sus, aproape 2/5 din averea totală a Ungariei consistă din proprietăți de pământ, ceea ce dovedește caracterul agrar al Ungariei. În Austria din contră averea mobilă este aproape egală ca cea imobilă. Superioritatea materială a Austriei față de Ungaria o arată foarte elocuent cifrele singuraticelor părți de avere, cari întrec pretutindenea mult cifrele Ungariei.

Importanța economică a teritoriului anexat de România.

— Starea agricolă. —

Mai mult din jumătatea solului cadrilaterului este acoperită cu pământuri cultivabile; restul sunt păduri și pământuri sterpe.

Suprafața cultivabilă a cadrilaterului ar fi de 466.595 de hectare, din cari 151.811 în plasa Dobrici, 127.089 în plasa Balcic, 81.039 în plasa Kurt-bunar, 55.425 în plasa Turtucaia și 51.221 în plasa Silistra.

Cultura cea mai de căpetenie, ce se face în Cadrilater sunt cerealele. Întinderea sămănată cu cereale se poate socoti la 284.260 hectare; din care 89.167 în plasa Dobrici, 68.104 în plasa Balcic, 53.201 în plasa Silistra, 37.146 în plasa Turtucaia și 37.042 în plasa Kurt-bunar.

Suma aceasta de hectare reprezintă 83 la sută din pământul cultivat.

După cereale vin grădinăria, legumele și viile. Silistra produce un milion de banițe fasole anual.

*

Din cereale grâul ține locul întâi.

Întinderea sămănată cu grâu se poate socoti pentru plasa Dobrici la 45.771.49 hectare, pentru plasa Balcic 39.369.25 hect. pentru Silistra la 33.051.64 hect. pentru plasa Kurt-bunar la 23.992.96 hectare și pentru plasa Turtucaia la 13.899.05 hect.

Aceste hectare sămănate produc 1.256.826 hect. de grâu din cari plasa Balcic produce 389.115 hect., plasa Dobrici 322.467, Silistra 248.818, Turtucaia 169.800 și Kurt-bunar 126.566 hectolitri.

Câmpurile, cari se întind la nord și est de Dobrici sunt renumite în grâu.

După grâu vine porumbul.

Următoarea întindere este sămănată cu porumb: în plasa Turtucaia 10,693·63 hectare, în plasa Silistra 10,505·14, în plasa Dobrici 9824·61, în plasa Kurt-bunar 5652·15 și în plasa Balcic 2535·44 hectare.

Aceste hectare produc 318,590 hectolitri de porumb din cari plasa Turtucaia produce 144 855 hect., plasa Silistra 101,663, plasa Dobrici 55·19, plasa Kurt-bunar 53,766 și plasa Balcic 11,787 hectolitri.

Din aceste cifre se poate vedea, că din 1.287,826 hectolitri grâu și 318,590 hectolitri porumb nu se face un grânar, așa cum au vrut să arate Bulgarii, că este cadrilaterul pentru ei.

Regiunea aceasta n'a fost un grânar pentru Bulgaria, căci ea are alte localități mult mai productive decât cadrilaterul.

*

Cadrilaterul are două ferme agricole interesante: una la Silistra și cealaltă la Dobrici.

Cea din Dobrici are o întindere de peste 130 hectare. Pe lângă creșterea vitelor e înzestrată cu magazine pentru cereale și are culturi de grâu, orz, ovăs și foarte puțin porumb.

Aceste două ferme agricole au ca țintă să producă ucenici agricoli.

Cerealele cadrilaterului sunt grămădite din vremurile cele mai vechi în porturile Balcic și Cavarna.

În Balcic se exportează cerealele din 1840 de când Turcia dădu voie; de atunci datează și dezvoltarea Balcicului, care, până atunci nu era decât un sat sărac. Casele și antrepozitele exportatorilor creștini din Țarigrad, Triest și ai Greciei se grămădiră, de atunci la Balcic, al cărui port este mai bine adăpostit împotriva vânturilor dela nord decât Varna.

Vița este cultivată pe o întindere de 4193·85 hectare și anume: în plasa Silistra 1701·14 hectare, în Balcic 978·04, în Turtucaia 815·60, în Dobrici 545,35 și în Kurt-bunar 153·72 hectare.

Viile din Cadrilater produc un total de 79,775 hectolitri de vin. Cea mai mare întindere sămănată cu viță se află în Silistra: 1701·14 hectare. Vițele sunt nealtoite.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Recolta.

Ultimul raport agricol al ministerului de agricultură ungar ne arată starea sămănăturilor și prospectele recoltei până la 7 crt. În acest raport, care de astădată ține seamă și de sămănăturile total nimicite prin accidente elementare, se constată în general următoarele: Recolta totală de grâu va fi de rotund 40.760,000 măji metrice, deci cu 647,000 măji mai mică decât se arată în raportul anterior. Secară deasemenea va fi cu 78,000 măji mai puțină decât cum arată raportul agricol penultim. Recolta de secară se evaluează azi la 13.270,000 m. m. Tot astfel au scăzut prospectele recoltei la orz și ovăs, arătându-se acum recolta generală: la orz cu 16.513,000, iar la ovăs cu 14.027 măji metrice. În acest raport se cuprind și datele referitoare la Croația și Slavonia,

cu cari împreună recolta generală din toată Ungaria se prezintă precum urmează:

	m. m.	m. m.
Grâu	45.361,519; în anul trecut	50.251,406
Secară	14.225,930 " " "	14.411,499
Orz	17.157,086 " " "	15.701,907
Ovăs	14.921,107 " " "	11.650,408

Din aceste cifre se vede, că dacă în anul trecut am avut grâu cu 4.889,887 și secară cu 185.869 m. m. mai multă, în schimb în acest an vom avea o recoltă mai bogată și anume la orz cu 1.455,179 și la ovăs cu 3.264,699 m. m. Și recolta de porumb promite a fi mai bună, resp. mai însemnată în privința cantității, decât cea din anul trecut. În acest an recolta de porumb se evaluează până acum la 46.930,000 m. m. față cu 44.882,694 din anul anterior. — Iată câteva amănunte din amintitul raport agricol ministerial.

Începând cu 23 August — data apariției penultimului raport oficial agricol — timpul s'a mai schimbat întru câtva, devenind ceva mai uscat și relativ mai cald, dar în general luat a rămas totuș mai mult ploios și umed. Mai multă ploaie au avut ținuturile din nordul țării, începând cu partea nordvestică a ținutului din dreapta Dunării și până la granița nord-estică a țării. Apoi comitatul Caraș-Severin și Ardealul nostru. Mai puțină ploaie au avut relativ ținutul din dreapta Dunării în partea sudică a sa și apoi partea din spre răsărit a șesului celui mare. Ploi generale au fost în 5, 6 și 10 Septembrie. După ploaia din 10 c. temperatura a scăzut într'atâta sub normal încât în 12 crt. dimineața s'a văzut pe ici-colea și brumă.

Zilele mai uscate din timpul din urmă au înlesnit — mai ales în părțile sudice ale țării — lucrările împreunate cu adunatul și îmblătitul bucatelor. Pe aici s'a început deja și cu aratul și sămănatul de toamnă. — Din contră prin părțile mai muntoase nordice și nordostice ale țării, aceste lucrări au rămas mult înapoi în urma ploilor aproape continue, pământul devenind așa de moale încât nu numai că nu s'ar putea ară și lucra, dar nici seceratul și adusul bucatelor nu s'a putut efectui.

Grâul pe șesul cel mare și pe țărmul drept al Dunării, părțile sudice, s'a îmblătit deja peste tot locul, pe când în alte părți ale țării, îmblătitul lui este acum în curgere. În părțile mai deluroase ale țării, cercetate prea des de ploi, se mai văd încă și acum clăi pe câmp, ba chiar și grâu în picioare. În asemenea locuri — se înțelege — grâul poate fi, cantitativ și calitativ, numai slăbuț. Din contră în acele ținuturi, pe unde seceratul și îmblătitul s'a putut face în condițiuni favorabile și la timp, recolta de grâu întrece așteptările în toate privințele. — S'a secerat grâu de pe un teritoriu de 5.494,189 jugăre, cari cu media de acum de 7·42 m. m. la jugăr ar da o recoltă totală de grâu de rotund 40.760,000 măji metrice. Deși media recoltei s'a urcat dela penultimul raport ministerial până azi dela 7·38 la 7·42⁰/₁₀₀, producțiunea totală e mai mică, ceea ce se explică prin micșorarea teritoriului sămănat cu grâu, cu acel teritoriu, care din primăvară încoace a fost nimicit pentru recoltă în urma diverselor accidente elementare, ca exundări, ghiață etc. În anul trecut s'au secerat 6.152,195 jug. de grâu cu media de 7·67 dând o recoltă de 47.172,162. m. m.

Cea mai bună recoltă de grâu — dela 7·42 în sus — promit a o avea următoarele 23 comitate și

anume: Sopron 10·81, Pozsony 9·68, Bács-Bodrog 9·48, Baranya 9·33, Komárom 9·33, Tolna 9·33, Nyitra 8·83, Somogy 8·79, Moşon 8·78, Zala 8·76, Pest-Pilis-Solt-Kiskun 8·66, Csanád 8·66, Győr 8·46, Braşov 8·37, Trencsén 8·18, Csongrád 8·13, Torontal 8·12, Fehér 8·10, Bars 8·03, Esztergom 7·84, Veszprém 7·69, Nográd 7·64, Vas 7·55. Media de 6—7·43 m. m. la jugăr promit a o aveă 18 comitate, între cari amintim: Sibiiu 7·34, Târnavă-mare 6·69, Arad 6·54, Târnavă-mică 6·53, Alba-inf. 6·42, Turda-Arieş 6·37, Timiş 6·34, Bistriţa-Năsăud 6·25. În fine cu media sub 6—măji la jugăr sunt 22 comitate între cari: Murăş-Turda 5·99, Cojocna 5·74, Bihor 5·55, Făgăraş 5·55, Hunedoara 5·35, Sătmar 5·11, Maramurăş 5·02, Sălăgiu 4·83, Solnoc-Dobâca 4·39 şi Caraş-Severin 3—.

Săcara şi îndoitura este aproape peste tot locul îmblătită şi numai pe ici pe colea — la locuri mai muntoase şi mai ales în Ardeal — mai e îmblătitul încă în curgere. Rezultatele întrec aproape fără excepţie aşteptările de până acum, deşi producţiunea totală este cu toate acestea mai mică decât cum se credea la penultima preţuire. Aceasta se explică — ca şi la grâu — prin faptul că de astădată e scăzut din teritoriul sămănat cu săcară acele locuri de pe cari sămănăturile au fost în urma oarecăror accidente elementare total nimicite în decursul verii. S'a secerat săcară de pe un teritoriu de 1.882,496 jug. cari cu media de 7·05 stabilită acum, dau o recoltă de rotund 13.270,000 măji metrice, faţă cu 13.752,821 m. m. la 1.965,424 jug. cu media de 7 m. m. din anul trecut.

Între comitatele (24 la număr), cari au ajuns, sau chiar au trecut peste media de 7·05 sunt şi comitatele româneşti: Braşov 8·65, Torontal 8·48, Sibiiu 7·93 şi Arad 7·19. Cu media 6—7·05 se găsec între altele şi comitatele (laolaltă 19): Alba-inf. 6·68, Timiş 6·54, Cojocna 6·52, Murăş-Turda 6·37, Târnavă-mică 6·22, Târnavă-mare 6·14, Bihor 6·06 şi Sătmar 6·03. În fine cu recolta în mediu sub 6—m. m. la jugăr sunt între altele (20) şi următoarele comitate: Maramurăş 5·82, Făgăraş 5·28, Turda-Arieş 5·05, Bistriţa-Năsăud 4·90, Solnoc-Dobâca 4·88, Hunedoara 4·72, Sălăgiu 4·69 şi Caraş-Severin 4·20.

Orzul numai în o parte mică a ţării s'a îmblătit. Rezultatele sunt în ce priveşte cantitatea mulţămitoare, dar în privinţa calităţii lasă de dorit. De prea multă umezeală grăunţele s'au înegrit, ba pe alocurea, unde ploile au apucat orzul în clăi pe câmp, grăunţele a fost început a încolţi, ceace a alterat mult calitatea. — S'a secerat orz de pe un teritoriu de 2.015,177 jug. cari cu media stabilită pentru ţara întreagă de 8·19 m. m. la jug. ar da o recoltă generală de rotund 16.513,000 m. m.; în anul trecut s'au secerat cu media de 8·34 în total 1.830,470 dând un rezultat de 15,271,204 m. m. Mai bune rezultate — 8·19 şi mai sus — s'au remarcat în 21 comitate între cari: Braşov 12·73, Sibiiu 9·39 şi Bihor 8·21, cu media de 7—8·19 dintre cele 17 comitate amintim: Turda-Arieş 7·96, Arad 7·63, Târnavă-mare 7·61, Murăş-Turda 7·27, Cojocna 7·13 şi Timiş 7·02. În fine cu producţiune sub 7 m. m. la jugăr se găsec 25 comitate, între cari Târnavă-mică 6·87, Alba-inf. 6·74, Solnoc-Dobâca 6·53, Făgăraş 6·12, Sătmar 5·01, Caraş-Severin 4·80 şi a.

Ovăsul în părţile sudice ale ţării e deja îmblătit, pe când în unele părţi din nord şi în Ardeal de abia acum se seceră. Cantitativ corăspunde, ba în Ardeal şi în părţile sudice ale ţării chiar întrece aşteptările, pecând în privinţa calităţii lasă de dorit.

Grăunţele sunt adeseori negri şi umede de ploile cele multe.

Din teritoriul sămănat cu ovăs scăzând sămănăturile total nimicite în cursul verii prin diverse accidente elementare, se poate afirmă că au ajuns la seceră cca 2.015,496 jug. ovăs, cari cu media de acum de 6·96 ar da o recoltă de rotund 14.027,000 m. m. faţă cu 11.142,977 din anul trecut. Mai bună recoltă de ovăs — preste media de 6·96 — se aşteaptă din 29 comitate, între cari: Braşovul e primul cu media de 12·56, urmează apoi între altele: Sibiiu 8·96, Turda-Arieş 7·77, Cojocna 7·53, Alba-inf. 7·06 etc. Sub 6—m. m. la jugăr va fi recolta în 17 comitate, dintre cari amintim: Sălăgiu 5·84, Sătmar 5·66, Făgăraş 5·58 etc.

La datele de până aci despre recolta în acest an, la cele 4 soiuri principale de bucate, în Ungaria propriu zisă, mai adăugând şi datele referitoare la Croaţia şi Slavonia, recolta generală s'ar prezentă precum urmează:

teritoriu	media	total 1913	total 1912
Grâu	6.082,838 jug	7·46 45.361,519 m. m.	50.251,406 m. m.
Săcară	2.040,055 „	6·97 14.225,930 „	14.411,799 „
Orz	2.126,386 „	8·07 17.157,086 „	15.701,907 „
Ovăş	2.195,697 „	6·80 14.921,107 „	11.656,408 „

Porumbul în general luat s'a desvoltat foarte bine, dar timpul mereu ploios şi rece i-a întârziat, ba pe alocurea chiar i-a periclitat cu totul coacerea. Întru cât timpul ar fi cel puţin de acum încolo mai favorabil, se sperează o recoltă *mijloctebună* de porumb. Mai slăbuţe sunt porumburile pe ţărmul drept al Tisei şi în Ardeal. — Teritoriul rămas până acum sămănat cu porumb se evaluiază la 4.515,925 jug., cari, cu media stabilită pe baza datelor celor mai proaspete ale raportorilor agricoli, de 10·39 m. m. la jugăr, ar da o recoltă generală de porumb de rotund 45.930,000 măji metrice. În anul trecut a fost media de 10·60 şi recolta generală 44.882,694 m. m.

Dintre comitatele cu cele mai bune prospecte la recolta de porumb (21), cu media preste media generală de 10·39, amintim: Bács-Bodrog 16·23, Timiş 10·54, Arad 10·41 etc. Cu media locală dela 8—10·39 între cele 14 comitate se numără şi Bihorul cu 8·08. Cele mai multe comitate româneşti — Ardealul — au prospecte numai de o recoltă în mediu sub 8 m. m. de jugăr.

Cartofii acum se scot din pământ. Timpul ploios a cauzat putrezirea cartofilor şi le-a întârziat coacerea, astfel, că există temerea că şi acei cartofi, cari se vor scoate sănătoşi din pământ nu se vor putea păstră pe iarnă. Sorteile mai târzii au rezistat mai bine umezelii. — Se găseşte de prezent plantat cu cartofi un teritoriu de 1.099,050 jug. care cu media de 43·42 m. m. la jug. ar da o recoltă generală de rotund 47.700,000 m. m. În anul trecut media a fost 50·03 şi recolta generală 53.828,046 m. m.

Între comitatele cu cea mai bună recoltă (peste media generală de 43·42) ocură ca primul Braşovul cu media locală de 81·04 apoi între altele Sibiiul cu 51·80 etc.

Dintre comitatele cu cea mai slabă recoltă (sub 30) amintim: Târnavă-mare 29·54, Hunedoara 24·31, Maramurăş 18·52, Sătmar 16·66, Murăş-Turda 16·41, Solnoc-Dobâca 15·39 şi Caraş-Severinul cu 14·83.

Napii de zăhar în general s'au desvoltat bine şi promit o recoltă bună. E sămănat cu napi de zăhar un teritoriu de 313,467 jug., care cu media de 151·07 ar da o recoltă de 47.350,000 m. m. Între comitatele cu cea mai bună recoltă aflăm şi: Bihorul 208·38, Făgăraş 200— Murăş-Turda 180— etc.

Napii de nutreț promit o recoltă foarte bună pe Șesul-cel-mare, pe țărmul drept al Dunării și în unghiul dintre Tisa și Murăș. Incolo și mai ales în părțile nordice și nord-ostice ale țării, napii nu sunt prea sănătoși — în urma ploilor multe — și, conținând multă apă, nu se vor putea ține pe iarnă timp mai îndelungat. Se speră cu toate acestea o recoltă bună.

Rapița sămănată acum din nou a răsărit și se desvoaltă foarte bine.

Fasolea acum se culege și se îmblățește. Rezultate multămitoare în ce privește cantitatea, dar calitativ mai slăbuțe. — Celorlalte păstăioase deasemenea le-au cam stricat ploile cele multe în ce privește calitatea.

Varza promite o recoltă bună, cu toate stricăciunile de insecte, cari se relatează de ici de colea.

Cănepa acum se scoate. Rezultate mijlocii. La *tutun* se speră o recoltă bună.

Nutrețurile măiestrite în general au dat rezultate cantitativ bune, dar în ce privește calitatea mai puțin multumitoare.

Fânețele pe unde nu sunt sub apă, sunt foarte frumoase și recolta de otavă promite a fi foarte bună ca cantitate. Uscatul și adunatul ei se face însă în condiții neprielnice și cu greu.

Pășunile sunt încă și acum frumoase. Dintre *poame* prunele au dat în general o recoltă abundentă. În unele locuri prunele sunt cam nesănătoase. Mere încă sunt destule, iar recolta de pere e mijlocie.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 18 Septembrie 1913.

Piața internațională de bani prezintă în ultimul timp un aspect neobicinuit. Pe când în London în urma detragerilor de mari cantități de aur din piață, se așteaptă pe mijlocul lui Octombrie a. c. o urcare a etalonului oficial cu $\frac{1}{2}\%$ la 5% , pe atunci în Berlin situația s'a îmbunătățit în așa măsură încât este iminentă o reducere a ratei oficiale de 6% cu $\frac{1}{2}\%$. Această reducere se așteaptă imediat după ultimo. Că oare de fapt va și urmă sau nu depinde însă și de desvoltarea evenimentelor în cele 2 săptămâni, ce ne mai despart de ultimo. În Paris în același timp discountul, în urma împrumuturilor mari în perspectivă este staționar la $3\frac{3}{4}\%$ și arată mai mult tendința spre urcare.

Asupra pieței interne de bani, o eventuală reducere a etalonului în Berlin, abia va exercita vre-o influență deosebită. De o reducere a ratei oficiale a Băncii Austro-Ungare în anul acesta nu sunt prospecte. Discountul privat a cotaț: la cambii vienez de prima bonitate $5\frac{7}{8}\%$, cambii budapestane, de aceeași bonitate $6\frac{3}{16}$ — $6\frac{1}{4}\%$. Alt material $6\frac{3}{4}$ — $7\frac{1}{4}\%$.

Jurisdicțiune.

Restituirea dobânsei plătită preste 8% . Curia reg. prin sentința sa Nr. 330/913 G. a enunțat, că dobânda plătită benevol peste 8% nu se poate pretinde înapoi și nu se poate calcula în pretensiunea existentă încă.

CRONICĂ.

Ultrașovinism. Precum suntem informați teologilor români gr. cat. dela seminarul central din Budapesta — reintrați sub forța împrejurărilor și în anul acesta în acel cuib de desnaționalizare și umilire — între altele *li s'a interzis până și cetirea de reviste economice-financiare*. Sub regimul noului regulament ultrașovinist, a fost oprită și modesta noastră revistă, de a mai ajunge în mâinile elevilor români ai seminarului central și numerii expediți „Bibliotecii teologilor români din Budapesta” au fost simplu ruți din partea prefectului de studii al faimosului seminar. Bageamă li teamă să nu-și însușească viitorii preoți „valachi” cunoștințe folositoare economice-financiare și să le propage acestea între urgisiții valachi!

Cât de mult întunecă șovinismul mințile!

Noui împroprietăriri de țărani în România. Dl C. C. Arion, ministrul domeniilor în dorința de a împărți pământ la săteni în conformitate cu legea din 1912 a dispus facerea unui tablou de situația moșilor ce posedă statul și care urmează a fi parcelate și vândute în loturi.

Din acest tablou întocmit pe baze reale de direcțiunea proprietății și a exploatarei moșilor rezultă că, extensiunea acestor moși în număr de 224, reprezintă o suprafața de 15 mii 864 hectare cari se impart astfel: 27 moși parcelate în loturi și pentru vânzarea cărora formalitățile de vânzare sunt în curs de executare 53,285 h.

40 moși în curs de parcelare în loturi și pentru care în curând se vor face formalitățile de vânzare 24,211 h.

132 moși, cari se ridică în plan și pentru care formalitățile de vânzare se vor face după 15 Octombrie 1913 65,737 hectare.

25 moși de mână moartă și pentru care lucrările de parcelare și de vânzare sunt în curs de executare 13,631 hectare.

S U M A R.

Invățământul comercial. — Chestiunea proprietății în Ardeal. — Bancherul din provincie. — Avera națională a Austro-Ungariei. — Importanța economică a teritorului anexat de România. (Starea agricolă). — *Agricultură*: Situațiunea agricolă. (Recolta). — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Jurisdicțiune*: Restituirea dobânsei plătită preste 8% . — *Cronică*: Ultrașovinism, Noi împroprietăriri de țărani în România.

„ARIEȘANA“

instituit de credit și economii, societ. pe acții în Turda.

Aviz.

Domnii acționari proprietari ai certificatelor interimale Nr. 5, 58, 59, 103, 105, 132, 133, 150, 156, 177, 181, 197-8, 209, 211, 221, 229, 230, 231, 232, 234, sunt recercați să-și achite întreg restul, pentru că la din contră după 30 zile dela aceasta publicare vom purcede conform § 11 din statutele societății.